

GOSTOVANJE DRAME SNG-a IZ MARIBORA S "DOVDE DOSEŽE ŠUMA" I "REVIZOR" U ZAGREBU

Novac, najlošiji gospodar

I dok predstava "Dovde doseže šuma" otkriva monstroznost vladavine privatnog vlasništva, "Revizor" u režiji Diega de Brea otvara pogled na pozornicu posvemašnje bijede kolektivizma i njegovih državnih službi

ZAGREB - Zagrebačko kazalište mladih otvorilo je novogodišnju sezonu dvama skromnim i ne nužno kazališno dokraj domišljenim, ali svakako socijalnokritičnim gostovanjima iz Maribora. Projekt "Dovde doseže šuma" autorskog tima Nataše Matjašec Rošker, Davora Herge i Branka Jordana značajan je zato što glumci kolektivno potpisuju i tekst i režiju, prateći trend koji je već odavno obilježio europske pozornice, a prema kojemu je autorstvo u predstavi prvenstveno neka vrsta glumačke odgovornosti prema razvijanju vlastitog izvedbenog materijala. Zanimljivo je da najkvalitetniji dio predstave čini upravo tekst.

Naličje beživotnog službovanja

Citiram iz predstave: "Banke nam danas kažu tko postoji, a tko ne postoji. Jedini je problem što novac bolje živi bez nas, za nas više nema nikakve potrebe" ili "Živim u stanju permanentne aktivnosti, s vitaminskim dodacima prehrani, ne mogu se zaustaviti, mogu samo čekati blagoslov infarkta". Tekst predstave svjedoči o vremenu u kojem je već i sama pomisao na prestanak kliničke iscrpljenosti svim korporativnim zaposlenicima postala daleko egzotičnija od tropskih otoka s luksuznim centrima yoge.

Podrediti svoj život korporativnoj krivulji ekonomskog rasta, u kojoj je zarada jedini kriterij opstanka, novim urbanim robovima oduzima ne samo spo-

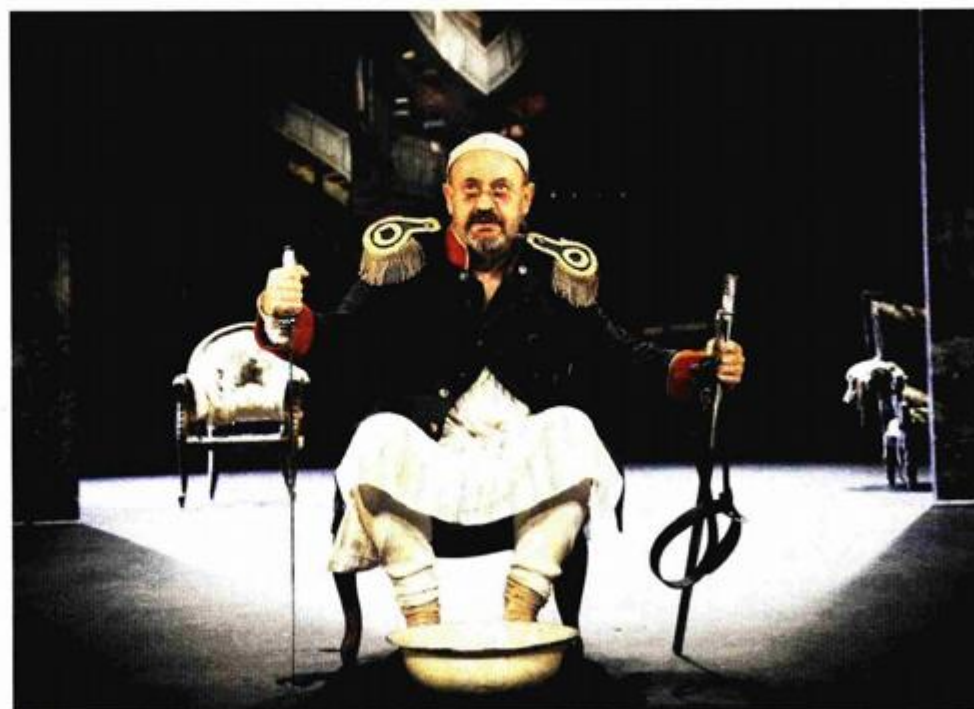
sobnost opuštanja, nego i sposobnost uživanja. Seks je samo jedna od suvišnih, "previše kompliciranih" transakcija; nitko više nema vremena za razvijanje odnosa, stvaranje obitelji, njegovanje prijateljstva. Radi se neprestano i strogo nadzirano. I putuje se neprestano, prateći mobilnost novca. Troje glumaca vrlo se nesmiljeno bavi kapitalističkim neurozama, mahni-to se smijući rečenicama poput "Htio sam promijeniti svijet" ili "Trebam samo malo odmora". Svatko je na pozornici sam, zatvoren u svoju školjku tuposti, posjednut na svoju zahodsku školjku, polegnut u svoje galvanizirano trzanje udova. Riječ je o projektu koji je ove godine u Umagu osvojio glavnu nagradu na festivalu Zlatni lav, premda je vizualna oprema predstave izrazito kičasta (s banalnim završetkom lepršanja snježnih pahuljica i obradom pjesme "Wild is the Wind" i video-zidom predvidljivog ilustriranja samog teksta). No, predstava svakako dotiče publiku po pitanju tragičnih posljedica prisilnog rada, kao što vrlo točno detektira i nemoć kapitalizma da uspostavi bilo kakav etički sustav koji bi opravdao nipodištavanje vrijednosti zajedništva i stvaralaštva.

Službovanje kao državna korupcija

I kao što nam predstava "Dovde doseže šuma" otkriva monstroznost vladavine privatnog vlasništva, tako nam "Revizor" u režiji Diega de Brea otvara pogled na pozornicu posvemašnje bijede kolektivizma i njegovih državnih službi. Ogulje-

"Dovde doseže šuma" - Nataša Matjašec Rošker

"Revizor" - dosljedno poštivanje Gogoljeva predloška

ni zidovi i stropovi, gradonačelnikove noge u laboru, sudski službenici koji razbijaju kuhana jaja na svojoj ćelavoj glavi i zatim se prejedaju od straha što im u pohode dolazi inspekcija - sve nas to podsjeća na činjenicu da nijedan eksperiment s državnim budžetom, od Gogolja do danas, nije uspio nadvladati grabež pojedinačnih pohlepa. Iako predstava kostimografski simulira devetnaestostoljetnu epohu, daleko je i od provokativnosti prvobitne izvedbe i od punog potencijala satiričkog prokazivanja aktualne epohe. Najveća je vrlina izvedbe u dosljednom poštovanju Gogoljeva predloška, dakle ponovno u ljubavi prema tekstu, a ne u izazovnom glumačkom ili redateljskom radu.

Čini se da Slovensko narodno gledalište iz Maribora točno detektira novac kao osovину sve većih i sve bolnijih ljudskih degradacija, ali nema ni redateljsku ni glumačku viziju kako se pomaknuti od općenite dijagnoze prema nekoj vrsti umjetničkog lijeka. Jer zajednicom doista ne može gospodariti samo kvota profita. Kako su posljednjih dvadesetak godina pokazali evolucijski biolozi, obilato nagrađivani i Nobelovim nagradama, evolucija nije proces smjene na pozicijama vladajućih alfa mušjaka, nego je posljedica riječima uglednog evolucionista Marka Pagela, "arhitekture ljudske koopoerativnosti". Preciznije: posljedica je kulture i njezinog socijalnog učenja. Čini se da slovensko kazalište u Mariboru na tu temu hvalevrijedno počinje voditi i vlastitu repertoarnu kampanju.

Nataša GOVEDIĆ